

Versterkingsagenda Zorg en Veiligheid Twente

*Advies vanuit de werkgroep aan de
opdrachtgevers*

Definitieve versie

Juni 2022

Inhoud

1. Beslispunten
2. Vertrekpunt
 - Aanleiding
 - Betrokkenen en rollen
 - Werkwijze
 - Gekozen uitgangspunten
3. Analyse
 - Rode draden
4. Advies
 - Kernpunten
 - Kernpunt 1: Uitgangspunten
 - Kernpunt 2: Vier oplossingsrichtingen
 - Kernpunt 3: Gedragen actieplan
4. Vervolg

Apart meegezonden: Bijlagebundel

Beslispunten

Het advies van de werkgroep Versterkingsagenda aan de Stuurgroep Zorg, Veiligheid en Straf bestaat uit drie kernpunten.

Het advies heeft als doel om in Twente de samenwerking tussen het zorg en veiligheidsdomein te verstevigen en knelpunten aan te pakken.

De Stuurgroep wordt gevraagd om over het volgende te beslissen:

1. Adopteer de genoemde **uitgangspunten** voor de samenwerking tussen Zorg en Veiligheid en toets bestaande en nieuwe ontwikkelingen daar regelmatig aan.
2. Onderschrijf de vier **oplossingsrichtingen**.
 - Geef de trekkersgroep nu al de opdracht om oplossingsrichting A,B en D uit te werken in een gedragen actieplan (tevens subsidieaanvraag ZonMw). Faciliteer hen bij wat hiervoor nodig is qua inzet.
 - Ga als Stuurgroep zelf aan de slag met oplossingsrichting C. Stel een trekker aan die aan de slag gaat met de doorontwikkeling van de Stuurgroep en Expertgroep (en hun onderlinge verbinding).

Vertrekpunt

Victor is 38 jaar en heeft meerdere kinderen bij verschillende vrouwen. Zijn dossier laat een opeenstapeling zien van huiselijk geweld, vernieling en mishandeling. Hij is afwisselend agressief, angstig en eenzaam. Uit een psychiatrisch rapport blijkt dat hij een angststoornis heeft met psychotische aanvallen.

Iedere gemeente kent een 'Victor': kwetsbare inwoners met problemen op meerdere leefgebieden. Mensen die beter en meer duurzaam geholpen moeten worden. Goede samenwerking tussen zorg, veiligheid en straf is daarvoor nodig. Niet alleen om Victor te helpen, maar ook zijn naasten en omgeving.

Aanleiding

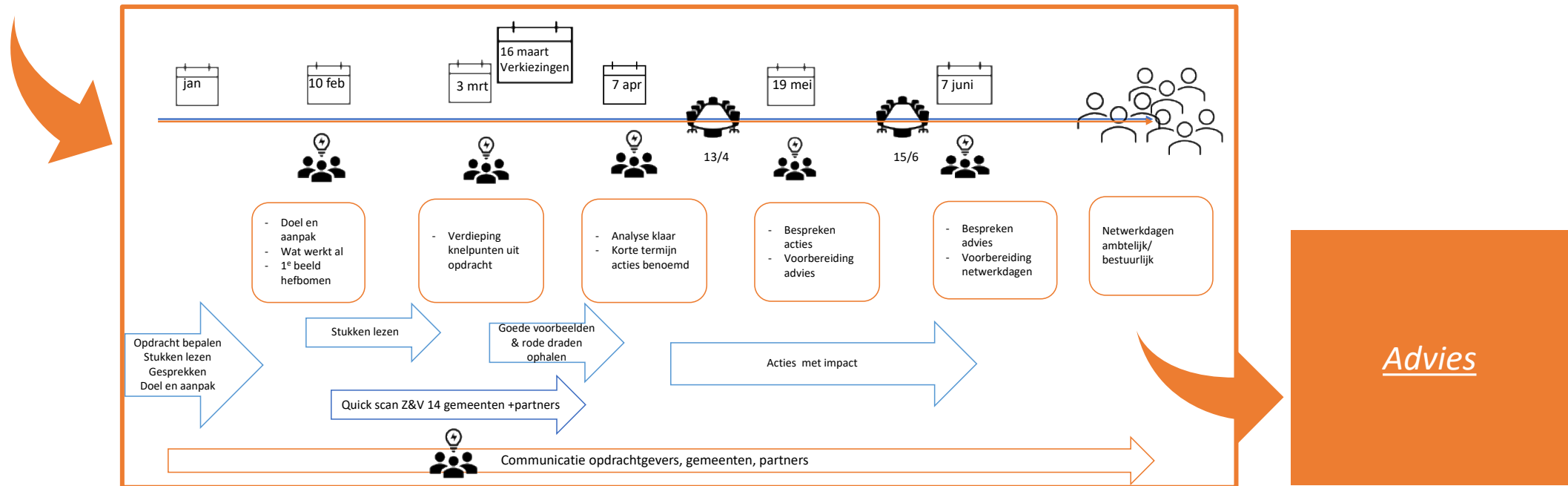
Betrokkenen en hun rol

- Opdrachtgevers namens SG Zorg Veiligheid en Straf (ZVS):
 - Burgemeester Welman, voorzitter Stuurgroep Zorg, Veiligheid en Straf.
 - Wethouder Bruggink, voorzitter Openbaar Lichaam Gezondheid (nu Samen Twente).
 - Rol: ambassadeur van 'de versterkingsagenda'.
- Trekkersgroep vanuit SG ZVS, IVZ-platform, Zorg- en Veiligheidshuis, GGD (Twentse Koers):
 - Rol: zorgen voor draagvlak + klankbord voor werkwijze en selectie deelnemers werkgroep.
- Werkgroep met 15 deelnemers:
 - Regionale organisaties (ZVS, IVZ, ZVH, GGD, Veilig Thuis, meldpunt Zorgwekkend Gedrag).
 - Gemeenten (Zorg, Veiligheid, Sociaal Team).
 - Partners (Politie, Openbaar Ministerie, Mediant).
 - Rol: meedenken op inhoud → gezamenlijk zorgen voor totstandkoming van advies en breder draagvlak voor het advies.
- Geïnterviewden (gemeenten en ketenpartners):
 - Rol: informatie en praktijkvoorbeelden meegeven over verbinding Zorg en Veiligheid.
- Regio-adviseurs Zorg en Veiligheid:
 - Rol: onderzoeker, facilitator, rapporteur → vormgeven werkwijze, ophalen en bij elkaar brengen van inzichten, organiseren en begeleiden van de werkgroep, opstellen eindrapportage.

Werkwijze

Samen met de trekkersgroep is een werkwijze tot stand gekomen om a) een verdiepende analyse te maken en b) tot een advies te komen over een waardevolle inzet van capaciteit en middelen om de Twentse samenwerking op Z&V te versterken. De werkwijze bestond uit:

- Een **documentanalyse** om zicht te krijgen op wat er al speelt in de huidige situatie
- Een **quickscan** d.w.z. een interviewronde met alle 14 Twentse gemeenten en een aantal samenwerkingspartners om zicht te krijgen op de ervaren uitdagingen en kansen in de verbinding Zorg & Veiligheid lokaal en regionaal.
- **Vijf werksessies** met de werkgroep om inzichten te duiden, verder te verdiepen en gezamenlijk aan het advies te werken.
- **Twee bestuurlijke afstemmingsmomenten** om eerste contouren van de analyse en het advies te presenteren.

Gekozen uitgangspunten

- **Gedragen advies en eigenaarschap:**
 - Advies is niet van de adviseurs, maar is van én wordt uitgedragen door betrokkenen (werkgroep en trekkersgroep).
- **Waarderende blik:**
 - In Twente loopt veel goed. Bijvoorbeeld: de samenwerking op casuïstiek draait op korte lijntjes, gedreven mensen die kritisch en constructief zijn.
 - Dus: benut 'werkende elementen'. Versterk en sluit aan bij wat al loopt:
 - Bij elkaar brengen en benutten van het parallelle trajecten (o.a. evaluatie stuurgroep ZVS).
 - Invoegen wat er al is, niet opnieuw doen (o.a. jeugd).
- **Actiegericht:**
 - Tijdens het traject al met eerste acties aan de slag.
 - Samen over de drempel: er zijn al meerdere gedegen stukken en analyses bij de start. Zorg dat (be)denken ook leidt tot doen.

Analyse

Rode draden gebaseerd op Quicksan gemeenten, interviews ketenpartners, documentanalyse en uitkomsten werkgroepbijeenkomsten.

Rode draden: de analyse leert dat **veel goed gaat**..... en ook dingen **beter kunnen**

1

Casus- en procesregie

- Lokaal is basis meestal op orde: betrokken bestuurders, structuur om casuïstiek te laten landen, (wisselende) manieren van op- en afschalen, vaak ervaren procesregisseurs (*zie ook bijlagebundel*).
- Informele samenwerking met partners, korte lijntjes.
- Gemeenten en partners waarderen inzet ZVH.
- Procesregisseurs gemeenten en ZVH lijken overvraagd, lijken overbelast, 'liggen wakker'.
- Rol ZVH qua procesregie (te) beperkt: weinig ruimte om rode draden uit casuïstiek waar nodig op te schalen.
- Als vindplaats casus regionaal is, ontbreekt vaak werkwijze voor overdracht naar lokaal. VTT heeft dit wel helder georganiseerd.
- Wisselende lokale inrichting maakt het voor regionale partners lastig keten te sluiten → wens is er zeker.
- Bij gemeenten én partners beeld dat meer gezamenlijke verantwoordelijkheid nodig is → en samen keuzes maken (ook vanwege capaciteit en wachtrijen).

2

Informatie-deling

- Op casusniveau werkt delen tussen partners vaak wel. Kennen/ vertrouwen --> durf.
- Historie van goed functionerende samenwerking jeugd (incl. vroegsignalering). Zoektocht om dit weer werkend te krijgen. In sommige gemeenten lokale afspraken.
- Per 1/7 kan politie meer zorgen melden bij meldpunt, dit biedt nieuwe kans voor vroegsignaleringsoverleggen
- Regionale Handreiking gegevensdeling Jeugd beschikbaar.
- Werkend overleg Functionarissen Gegevensbescherming van alle gemeenten.
- Nodig is: meer kennis, meer rugdekking, minder angst/ excuses om te delen.
- Begin bij inwoner (gebeurt te weinig) en bij doel. Ook binnen gemeente info delen op meerdere leefgebieden → betere integrale hulp.
- Vroegsignalering Jeugd: stappen gezet, nu Handreiking toepassen in praktijk.

Rode draden: de analyse leert dat **veel goed gaat**..... en ook dingen **beter kunnen**

3

Governance regionaal

- Trots op regionale samenwerking, Twente liep voorop met (bestuurlijke) verbinding Z&V, wens om door te ontwikkelen.
- Overzichtelijke groep regionale ambtelijke trekkers. Inhoudelijke thema's regionaal voortvarend opgepakt.
- IVZ platform goed georganiseerd met duidelijke coördinatie en trekkers op subthema's vanuit gemeenten.
- Aanpak verward gedrag met regionale projectleider stevig neergezet.
- ZVS is altijd een 'multiplayer field': structuur past nooit 100%. Nodig is duidelijke kernboodschap waar SG ZVS voor staat.
- Behoefte aan gezamenlijke agenda: keuzes maken vóór i.p.v. achter de schermen.
- Meer regionale stimulans om gemeenten te verleiden lokaal Z&V verder te verbinden, duidelijkheid in regievraagstukken.
- Teveel losse regionale werkgroepen die niet duidelijk zijn gepositioneerd. Sterkere verbinding nodig met SD/ Gezondheid .
- Missende puzzelstukjes: regionale thuisbasis voor thema personen met verward gedrag ontbreekt, link naar bovenregionale Brinkgreve overleg is zwak. Daardoor ook te weinig Twentse lobby naar Den Haag over knelpunten WvGGZ.
- Structuur voor opschaling complexe GGZ-/ multiproblematiek onduidelijk.

4

Basisvoorwaarden

- Meer verbinding nodig vanuit Zorg en Veiligheid met andere domeinen. Bestaanszekerheid en een passende plek zijn nodig voordat gewerkt kan worden aan preventie en herstel.
- Knelpunten zijn onder andere:
 - Betere aanpak voor mensen met triple diagnostiek;
 - Beddenproblematiek bij complexe problemen;
 - Schuldenproblematiek en werk.

Advies

Advies van de werkgroep aan de opdrachtgevers

Het advies van de werkgroep Versterkingsagenda bestaat uit drie kernpunten. Doel is om in Twente de samenwerking tussen zorg, veiligheid en straf verder te verstevigen en knelpunten aan te pakken.

1. Stel **uitgangspunten** vast voor de samenwerking tussen Zorg en Veiligheid en toets ontwikkelingen daar regelmatig aan.
2. Investeer tijd, geld en energie in vier **oplossingsrichtingen**.
3. Kom tot een **gedragen actieplan** voor het vervolg.

NB: De inhoudelijke focus van de werkgroep was vooral op vroegsignalering en samenwerking rond personen met verward gedrag. Tegelijk is de werkgroep ervan overtuigd dat het advies de samenwerking op alle thema's op het raakvlak van Zorg en Veiligheid verder kan brengen.

Kernpunt 1: Stel uitgangspunten vast voor samenwerking Z&V

Zo doot wie dat in Twente

1. **Inwonercheck.** Bij alles wat we organiseren vragen we: heeft dit impact voor onze inwoners?
2. **Ervaringsdeskundigheid.** Wij benutten de kracht van ervaringsdeskundigen en naasten.
3. **Regio stimuleert.** De (lokale) uitvoering staat centraal, de regio stimuleert en faciliteert.
4. **Doorbreken.** Bij complexe opgaven zoeken wij naar doorbraken, niet naar 'perfecte' oplossingen.
5. **Gewoon doen.** Wij kijken altijd naar acties die we direct kunnen oppakken (van denken naar doen).
6. **Ons kent ons.** Wij benutten de kracht van het informele netwerk en de korte lijntjes.
7. **Leren in actie.** Wij beproeven door te doen, beginnen smal en verspreiden lessen breed.
8. **Invoegen.** Nieuwe trajecten bedden wij in, in het bestaande. Zo voorkomen we dubbeling.
9. **Eerlijk en realistisch.** Wij zijn duidelijk naar elkaar in het moment zelf: beloven is doen.
10. **Trots.** Wij zijn trots op onze Twentse aanpak en vieren gezamenlijk successen.

Kernpunt 2: Investeer in vier oplossingsrichtingen

A

Stimuleer regionaal de doorontwikkeling van lokale werkwijzen voor op- en afschalen casuïstiek (op snijvlak Z&V)

B

Ga aan de slag met de mogelijkheden die er zijn voor informatiedeling en gegevensverwerking

C

Versterk de netwerksamenwerking en positie van de stuur- en expertgroep Zorg, Veiligheid en Straf

D

Werk regionaal aan cultuur van leren en ontwikkelen

Stimuleer regionaal de doorontwikkeling van lokale werkwijzen voor op- en afschalen casuïstiek (op snijvlak Zorg & Veiligheid)

Pak de volgende punten in samenhang op:

- Gebruik een bewezen methode (bijvoorbeeld AVE) als kapstok om in de regio een gemeenschappelijke taal te ontwikkelen voor op- en afschalen van casuïstiek. Zorg voor een minimum standaard voor de lokale werkwijze. Verhelder ieders rol en maak afspraken (terwijl het uitgangspunt blijft: 'we zijn er samen van'). Maak met elkaar helder wanneer een casus rood kleurt en schaal op ('druk op de rode noodknop')
- Werk routes uit voor casussen met een (boven)regionale vindplaats die moeten landen in het lokale veld.
- Omarm en versterk de procesregisseurs als spin in het web. Procesregisseur is een vak. Investeer in taakvolwassen uitvoerders.
- 'Er zijn' moet vanzelfsprekend zijn. Als een procesregisseur van het ZVH én de gemeente bij complexe casuïstiek vindt dat een ketenpartner moet aansluiten. Discussieer hooguit achteraf of het nodig was.

Helpend daarbij is:

- • Uitgaan van gezamenlijk belang. Je hebt elkaar nodig (denk aan jeugd of inwoners die verhuizen of zwerven).
- Leer van anderen, bijvoorbeeld Friesland. Het is prima mogelijk om als gemeenten regionaal een zelfde model-/ werkwijze te hanteren (waardoor ook partners goed kunnen aansluiten) terwijl tegelijk de lokale werkwijze past bij de lokale organisatie van het sociaal domein.
- • Kijk door een logistieke bril. Leer van Veilig Thuis Twente hoe dit is gedaan en pas dit ook toe bij het meldpunt Onbegrepen Gedrag of overdracht vanuit ZSM.
- Zet sociale teams of bemoeizorg in. Doe in elk geval niet niks.
- • Organiseer deskundigheidsbevordering en intervisie voor procesregisseurs gemeenten en ZVH --> draag casuïstiek samen. Zorg voor periodieke, gezamenlijke casusevaluatie
- Investeer in voldoende procesregisseurs bij het ZVH.
- • Maak hierover afspraken of sluit een convenant.
- Werk per ketenpartner met een aanspreekpunt die dit bewaakt.
- Gebruik hierbij de 10 uitgangspunten.

Wat loopt al of waar zijn we al mee gestart:

1. De meeste Twentse gemeenten hebben al een vorm van casus – en procesregie.
2. Er wordt gewerkt aan een herstart van het RFPN-overleg in het Zorg- en Veiligheidshuis (overleg personen met verward gedrag en hoog risico).
3. De eerste stappen zijn gezet om te zorgen voor betere overdracht van het meldpunt Onbegrepen Gedrag naar het lokale veld.
4. Triage overleg Hengelo is een voorbeeld om van te leren en mogelijk Twente breed door te ontwikkelen.

Pak de volgende punten in samenhang op:

- Hanteer als stuurgroep ZVS het uitgangspunt: het kan juist wel! Maak samen de switch. Denk in mogelijkheden en maak gemeenten en ketenpartners hiervan bewust. Zorg voor gezamenlijke lobby als iets wettelijk echt niet lukt.
- Start de lokale vroegsignaleringsstafels daadwerkelijk weer op. Zorg dat de partijen die ertoe doen ook echt aanwezig zijn.
- Zorg dat informatie van allerlei partners gebruikt wordt voor vroegsignalering (dus niet alleen van de politie) en spreek elkaar aan waar nodig.

Helpend daarbij is:

- Benoem een regionale bestuurlijke ambassadeur en maak helder wat deze doet.
- Geef als wethouders Zorg en Jeugd een stevige impuls aan informatiedeling door aan te geven dat je juist wél wilt dat er informatie gedeeld wordt.
- Doe aan alle partners de oproep om aan de voorkant te delen.
- Organiseer een 'reizend circus' met helpers die van gemeente naar gemeente trekken om te helpen met het opstarten. Maak daarmee kennis die er is (e-learnings, helpdesk, handleidingen) bruikbaar in de praktijk.
- Zorg voor wederkerigheid: meldende partij ontvangt altijd terugmelding → hierdoor groeit gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Betrek naast politie, ZVH, GGZ, gemeenten ook scholen, ziekenhuizen, huisartsen.
- Leer daarbij van elkaar, elke gemeente heeft mooie voorbeelden.
- Maak helder wat het oplevert voor inwoners (eerder hulp verlenen, eerder een passende aanpak voor veelplegers enz.)
- Zorg voor aanspreekpunten bij de verschillende partners.

Wat loopt al of waar zijn we al mee gestart:

1. Regionale ondersteuners hebben de ambitie om de helft van de tijd in gemeenten aan de slag te gaan. Dit kan de start worden van het 'reizend circus'.

Pak de volgende punten in samenhang op:

- Verstevig de ondersteuning van de Stuurgroep en Expertgroep en versterk de communicatie naar gemeenten.
- Maak onderlinge afhankelijkheden en verwachtingen meer expliciet. Waar heb je in Twente de ander voor nodig? Wat kan je niet bereiken zonder de hulp van de ander?
- Breng focus aan met een regionale Zorg- en Veiligheidsagenda. Zoek naar gedeelde ambities, (h)erken de (soms tegenstrijdige) belangen. Maak keuzes waar elke gemeente en ketenpartner iets aan heeft. En geef daarna echt commitment op de Zorg- en Veiligheidsagenda voor Twente.
- Overweeg om de strategische sturing van het Zorg- en Veiligheidshuis duidelijker te beleggen. Maak voor het ZVH een agenda met strategische doelen.

Helpend daarbij is:

- • Leer van het IVZ-platform --> stevige ondersteuning maakt meer actie mogelijk.
- Richt een digitaal platform in waar iedereen besluiten en projecten terug kan vinden.
- Maak een digitaal smoelenboek, zodat mensen elkaar op een thema kunnen vinden en er nieuwe korte lijntjes kunnen ontstaan. Geef aan wie deelneemt in landelijke trajecten.
- Maak een regionale nieuwsbrief Zorg en Veiligheid.
- • Denk aan het waterbedeffect, zwervende personen, jeugdgroepen enz.
- Denk aan schaarse middelen (passende bedden, wonen met zorg) of capaciteit (bijvoorbeeld in de strafrechtketen).
- • Koppel de thema's uit de agenda (zoals verward gedrag) en losse werk- of stuurgroepen (zoals WvGGZ) expliciet aan de Stuur- en Expertgroep. Voorkom daarmee fragmentatie en 'informele parallele trajecten'. Maak dit helder voor eenieder.
- Gebruik de Zorg- en Veiligheidsagenda om de Stuur- en Expertgroep meer actiegericht i.p.v. afstemmingsgericht te maken.
- Accepteer dat het bij Zorg en Veiligheid niet altijd over 'jouw' thema kan gaan.
- Meet de effecten van beleid door data te combineren (wat heeft de inwoner er aan?)
- • Maak bijvoorbeeld een 'schuifdeur' in de Stuurgroep ZVS zodat een deel van de leden specifiek kan acteren als Stuurgroep voor het ZVH. Dit kan ook een manier zijn om de stuurgroep WvGGZ op Twents niveau vorm te geven.

Wat loopt al of waar zijn we al mee gestart:

1. Er wordt een nieuwe visuele weergave gemaakt van de positionering van de Stuur- en Expertgroep ZVS.
2. Het rapport van de evaluatie van de Stuur- en Expertgroep ZVS wordt voor de zomer 2022 opgeleverd.
3. In de Expertgroep ZVS (mei 2022) is de ambitie uitgesproken om aan de slag te gaan met de doorontwikkeling van de Stuur- en Expertgroep ZVS. Daarbij worden de inzichten van de versterkingsagenda en de evaluatie meegenomen.
4. Er wordt gewerkt aan het op Twentse schaal organiseren van de Stuurgroep WvGGZ en het actiever voorbereiden van dit overleg met de betrokken psychiaters.

Pak de volgende punten in samenhang op:

- Hou constant in het oog (door meer verhalen van ervaringsdeskundigen en werkers en meer koppeling van data) of dat wat wordt gedaan ook echt wat oplevert voor de inwoners van Twente.
- Organiseer gezamenlijke reflectiebijeenkomsten voor bestuurders, professionals en/ of beleidsambtenaren. Hiermee worden (on)mogelijkheden van de verschillende partners helder.
- Werk met een actiegericht 'reizend circus' leermodel.
- Inventariseer goede voorbeelden en lokale pilots. Iedere gemeente en/of partner heeft iets waar andere van kunnen leren.

Helpend daarbij is:

- Maak o.a. gebruik van Twentse netwerken met ervaringsdeskundigen.
- Periodieke casusevaluatie op bestuurlijk niveau.
- Denk aan: spiegelsessies, rollenspellen, themadagen etc.
- *Zie ook het genoemde voorbeeld bij op- en afschalen casuïstiek*
- Begeleid vanuit de regio 1 gemeente actief in de praktijk om aan de slag te gaan. Dan vanuit die praktijkervaring verder naar de volgende gemeenten.
- *Zie het genoemde voorbeeld bij informatiedeling (vroegsignaleringsoverleg)*
- Wat lokaal werkt kun je niet zomaar 'transplanteren' naar een andere gemeente. Wat wel kan is de werkzame elementen eruit halen en daarmee aan de slag gaan.
- Diepte - expertise die beschikbaar is bij verschillende partners verder brengen. Bijvoorbeeld kennis over Wvggz toegankelijk maken en breder delen.

Wat loopt al of waar zijn we al mee gestart:

1. Inzet van ervaringsdeskundigen gebeurt soms al (zie o.a. voorbeeld Ixta Noa in Hengelo) maar er zou meer kunnen. Twents netwerk voor ervaringsdeskundigheid en herstel (www.nhet-twente.nl) vragen waar we hen in zouden kunnen zetten.
2. In de Expertgroep ZVS (mei 2022) is de ambitie uitgesproken om casussen op te halen die bij de Stuurgroep ZVS besproken kunnen worden.

Kernpunt 3: Maak een gedragen actieplan voor het vervolg

Kom tot een **gedragen actieplan** voor het vervolg:

- Adopteer de 10 uitgangspunten en zorg dat ze gaan en blijven leven.
- Maak daarvoor een communicatieplan.
- Geef de trekkersgroep opdracht om het actieplan uit te werken. Vraag hen wat ze daarvoor nodig hebben (tijd, capaciteit) en faciliteer dit.
- Toets het Twentse actieplan aan landelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming) en de landelijke agenda Zorg en Veiligheid (ons beeld is dat dit past, omdat ook hierin steeds de integrale aanpak centraal staat).
- Gebruik de uitwerking voor het aanvragen van subsidies (bijvoorbeeld bij ZonMW).
- Kijk naar goedwerkende aanpakken en de concrete acties die al zijn opgestart. Voeg deze in, in het actieplan. Neem daarmee ook de regie over het geheel.

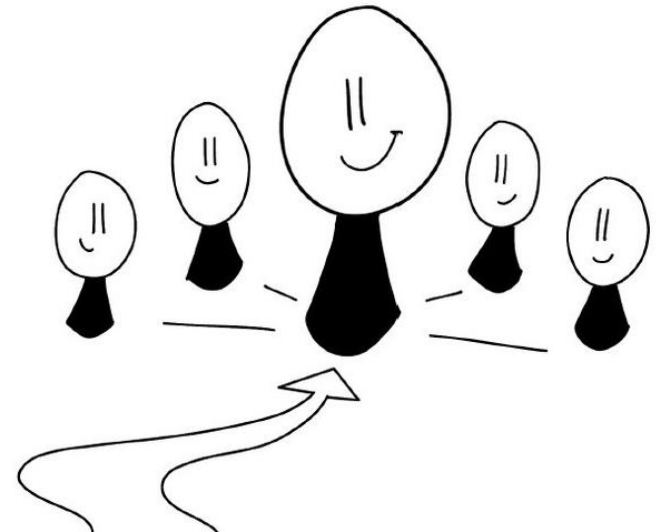

Vervolg

Vervolg

- 22 juni – bespreking in Stuurgroep ZVS
- Routing langs andere betrokken gremia zoals DVO, AO Jeugd, AO HG en KM etc.
- Verdere uitwerking in actieplan en subsidieaanvraag

“Als je elkaar
opzoekt, zie je dat je
elkaar nodig hebt”

“Meer schapen, minder wolk”